

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.05-05.01-035.00.1/Б /ОК14-2022
	Екземпляр № 1	Арк 18 - 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету педагогічних технологій та освіти впродовж життя

23 вересня 2022 р.,
протокол № 1

голова Вченої ради

Оксана ЧЕРНИШ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Комп'ютерна та корпусна лінгвістика»

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»
спеціальності 035 «Філологія»
освітньо-професійна програма «Прикладна лінгвістика»
факультет педагогічних технологій та освіти впродовж життя
кафедра теоретичної та прикладної лінгвістики

Схвалено на засіданні кафедри
теоретичної та
прикладної лінгвістики
29 серпня 2022 р.,
протокол № 7

Завідувач кафедри
Людмила
МОУЕЛЬНИЦЬКА

Розробник: к.ф.н., доцент кафедри теоретичної та прикладної лінгвістики, ЧЕРНИШ
Оксана

Житомир
2022 – 2023 н.р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.05-05.01-035.00.1/Б /ОК14-2022
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 1

1. Опис початкової дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 03 «Гуманітарні науки»	нормативна (нормативна, за вибором)	
Модулів – 3	035 «Філологія (Прикладна лінгвістика)»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		2020	–
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
		1	–
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійних – 3	Освітній ступінь «бакалавр»	Лекції	
		16 год.	–
		Практичні	
		32 год.	–
		Лабораторні	
		–	–
		Самостійна робота	
60 год.	–		
		Вид контролю: екзамен	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 56% аудиторних занять, 44% самостійної та індивідуальної роботи;

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни полягає в ознайомленні студентів з основними поняттями комп'ютерної та корпусної лінгвістики та їхніми методами дослідження.

Завдання курсу: - закласти необхідні базові теоретичні знання про мову і мовлення з позицій комп'ютерної лінгвістики; ознайомити студентів з типовими методами та алгоритмами розв'язання лінгвістичних задач у комп'ютерних системах; - проінформувати студентів щодо типових лінгвістичних систем.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- особливості використання комп'ютерних та корпусних технологій у сучасному мовознавстві;
- пріоритетні напрямки комп'ютерних та корпусних досліджень у сучасному мовознавстві на теренах України та за її межами;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.05-05.01-035.00.1/Б /ОК14-2022
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 2

- основні поняття та категорійний апарат комп'ютерної та корпусної лінгвістики;
- теоретичні основи опису мови і мовлення з позицій комп'ютерної та корпусної лінгвістики.

вміти:

- застосовувати методи комп'ютерної та корпусної лінгвістики для розв'язання лінгвістичних завдань;
- працювати з комп'ютерними програмами автоматичного опрацювання текстів та сучасними корпусами;
- описати базові алгоритми опрацювання текстів.

Зміст навчальної дисципліни спрямований на формування наступних **компетентностей**, визначених стандартом вищої освіти зі спеціальності 035 «Філологія»:

ЗК 4. Здатність бути критичним і самокритичним

ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 8. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 9. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 12. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 13. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

Отримані знання з навчальної дисципліни стануть складовими наступних **програмних результатів** навчання за спеціальністю 035 «Філологія»:

ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН 3. Організувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН 4. Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.

ПРН 6. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.

ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН 11. Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.

ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 14. Використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.05-05.01-035.00.1/Б /ОК14-2022
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 3

спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

ПРН 15. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ПРН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

035 «Філологія»

<i>Шифр програмної компетенції</i>	<i>Назва програмної компетентності</i>
ЗК 4	Здатність бути критичним і самокритичним
ЗК 5	Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 6	Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 7	Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК 8	Здатність працювати в команді та автономно.
ЗК 10	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
ЗК 11	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 12	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
ЗК 13	Здатність проведення досліджень на належному рівні.

Вивчення дисципліни орієнтоване на досягнення наступних програмних результатів навчання:

<i>Шифр програмного результату навчання дисципліни</i>	<i>Назва програмного результату навчання дисципліни</i>
ПРН 2	Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.
ПРН 3	Організовувати процес свого навчання й самоосвіти
ПРН 4	Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.
ПРН 6	Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.
ПРН 7	Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.05-05.01-035.00.1/Б /ОК14-2022
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 4

	підходів.
ПРН 11	Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.
ПРН 12	Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.
ПРН 14	Використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.
ПРН 15	Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.
ПРН 16	Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Комп'ютерна та корпусна лінгвістика як провідні галузі сучасного мовознавства.

Тема 1. Основні поняття та категорійний апарат комп'ютерної та корпусної лінгвістики. Сутність понять «комп'ютерна лінгвістика» та «корпусна лінгвістика». Об'єкт, предмет і завдання комп'ютерної та корпусної лінгвістики. Зв'язок із математичними та лінгвістичними дисциплінами.

Тема 2. Історія виникнення комп'ютерної та корпусної лінгвістики. Місце комп'ютерної та корпусної лінгвістики у сучасному мовознавстві. Нагальні питання комп'ютерної та корпусної лінгвістики у східній та західній лінгвістичних традиціях.

Тема 3. Комп'ютерна та корпусна лінгвістика в Україні. Сучасний стан комп'ютерної та корпусної лінгвістики в Україні.

Тема 4. Методологія досліджень комп'ютерної та корпусної лінгвістики. Методи і методики комп'ютерної та корпусної лінгвістики.

Змістовий модуль 2. Теоретичні основи та основні напрями практичного втілення комп'ютерної лінгвістики.

Тема 5. Комп'ютерне моделювання мислення. Лінгвістична модель. Поняття лінгвістичної моделі. Вимоги до моделі. Особливості лінгвістичної моделі. Поняття мислення. Структури знань (фрейм, сценарій, скрипт, семантична сітка).

Тема 6. Практичне застосування комп'ютерної лінгвістики. Міжнародні проєкти Wordnet та Framenet.

Змістовий модуль 3. Теоретичні основи та основні напрями практичного втілення корпусної лінгвістики.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.05-05.01-035.00.1/Б /ОК14-2022
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 5

Тема 7. Корпус текстів природної мови. Корпусна розмітка. Параметри корпусу текстів. Типологія корпусів. Типи корпусної розмітки. Вимоги до корпусної розмітки. Етапи створення корпусу. Стандартизація та актуалізація даних корпусу.

Тема 8. Практичне застосування корпусної лінгвістики. Особливості та сфери використання лінгвістичних корпусів. Переваги та недоліки застосування конкордансів. Лінгвістичні дослідження на матеріалі корпусів.

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин			
	Усього	У тому числі		
		Лекції	Практичні	Самост. та інд. робота
Змістовий модуль 1	Комп'ютерна та корпусна лінгвістика як провідні галузі сучасного мовознавства.			
<u>Тема 1.</u> Основні поняття та категорійний апарат комп'ютерної та корпусної лінгвістики.	10	2	2	6
<u>Тема 2.</u> Історія виникнення комп'ютерної та корпусної лінгвістики.	12	2	2	8
<u>Тема 3.</u> Комп'ютерна та корпусна лінгвістика в Україні.	10	2	2	6
<u>Тема 4.</u> Методологія досліджень комп'ютерної та корпусної лінгвістики.	12	2	2	8
Разом за змістовим модулем	44	8	8	28
Змістовий модуль 2	Теоретичні основи та основні напрями практичного втілення комп'ютерної лінгвістики.			
<u>Тема 1.</u> Комп'ютерне моделювання мислення. Лінгвістична модель.	12	2	2	8
<u>Тема 2.</u> Практичне застосування комп'ютерної лінгвістики.	8	2	2	4
Разом за змістовим модулем	20	4	4	12
Змістовий модуль 3	Теоретичні основи та основні напрями практичного втілення корпусної лінгвістики.			
<u>Тема 1.</u> Корпус текстів природної мови. Корпусна розмітка.	16	2	4	10

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.05-05.01-035.00.1/Б /ОК14-2022
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 6

Тема 2. Практичне застосування корпусної лінгвістики.	10	2	2	6
Разом за змістовим модулем	26	4	6	16
Усього годин	90	16	18	56

5. Теми лекційних занять (денна форма навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основні поняття та категорійний апарат комп'ютерної та корпусної лінгвістики.	2
2	Історія виникнення комп'ютерної та корпусної лінгвістики.	2
3	Комп'ютерна та корпусна лінгвістика в Україні.	2
4	Методологія досліджень комп'ютерної та корпусної лінгвістики.	2
5.	Комп'ютерне моделювання мислення. Лінгвістична модель.	2
6.	Практичне застосування комп'ютерної лінгвістики.	2
7.	Корпус текстів природної мови. Корпусна розмітка.	2
8.	Практичне застосування корпусної лінгвістики.	2
Разом		16

6. Теми семінарських занять (денна форма)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основні поняття та категорійний апарат комп'ютерної та корпусної лінгвістики.	2
2	Історія виникнення комп'ютерної та корпусної лінгвістики.	2
3	Комп'ютерна та корпусна лінгвістика в Україні.	2
4	Методологія досліджень комп'ютерної та корпусної лінгвістики.	2
5.	Комп'ютерне моделювання мислення. Лінгвістична модель.	2
6.	Практичне застосування комп'ютерної лінгвістики.	2
7.	Корпус текстів природної мови. Корпусна розмітка.	2
8.	Практичне застосування корпусної лінгвістики.	2
Разом		16

7. Теми практичних занять (не передбачені навчальним планом)

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.05-05.01-035.00.1/Б /ОК14-2022
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 7

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

8. Завдання для самостійної роботи ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1, 2

Самостійна робота 1

Перегляд та коментування відео «SYN_1957 – Syntactic Structures (N. Chomsky)».

Режим доступу:

https://www.youtube.com/watch?v=BsMbQvVQAqQ&ab_channel=TheVirtualLinguisticsCampus

Самостійна робота 2

Перегляд та коментування відео «Syntax 2 - Trees: Crash Course Linguistics № 4».

Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=n1zpnN-6pZQ>

Самостійна робота 3

Перегляд та коментування відео «Lecture 6. Dependency Parsing».

Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=PVShkZgXznc>

Самостійна робота 4

Перегляд та коментування відео «Corpus linguistics for language lovers. - Ondřej Matuška | PG 2019».

Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=PtKMjj1yaCY>

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3

Підготувати усне повідомлення на одну із запропонованих тем:

1. Комп'ютерна лексикографія.
2. Комп'ютерні лінгвістичні системи (на вибір — системи комп'ютерного перекладу, комп'ютерні словники, пошукові системи, системи редагування, навчальні системи).
3. Історія розвитку комп'ютерної лінгвістики.
4. Історія розвитку корпусної лінгвістики.
5. Проблеми створення систем штучного інтелекту.
6. Границі й можливості лінгвістичного програмування.
7. Міжнародні проєкти Wordnet та Framenet.
8. Особливості автоматичного перекладу.
9. Створення електронних лінгвістичних словників і корпусів.
10. Лінгвістичне програмне забезпечення.
11. Статус комп'ютерної лінгвістики в системі лінгвістичних наук.
12. Статус корпусної лінгвістики в системі лінгвістичних наук.
13. Конкорданс у системі вивчення значення слова.
14. Використання конкордансів та корпусних технологій у сучасних лінгвістичних дослідженнях.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.05-05.01-035.00.1/Б /ОК14-2022
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 8

15. Особливості укладання конкордансу розміченого тексту.
16. Автоматизований конкорданс та його особливості.
17. Сучасні лінгвістичні технології і системи.
18. Лінгвістичний корпус як новітній інформаційно-дослідницькій інструментарій сучасної лінгвістики.

9. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання є однією з форм навчального процесу, що передбачає створення умов для найповнішої реалізації творчості можливостей студентів і має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти можуть одержати в процесі вивчення курсу даної дисципліни, а також застосування цих знань на практиці.

10. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) за джерелом інформації:

- *словесні*: лекція із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій, семінари, пояснення, розповідь, бесіда, дискусія;
- *наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація;
- *практичні*: обговорення проблемних питань, виконання тестових завдань.

2) за логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) за ступенем самостійності мислення: репродуктивні, продуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) за ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

11. Методи контролю

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- *методи усного контролю*: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік;
- *методи письмового контролю*: модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, реферат;
- *комп'ютерного контролю*: тестові програми;
- *методи самоконтролю*: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.05-05.01-035.00.1/Б /ОК14-2022
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 9

12. Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) та підсумкового контролю

Навчальні досягнення студентів з дисципліни «Прикладна лінгвістика» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок.

Підсумкове оцінювання включає бали за поточну роботу студента під час лекційних та семінарських занять, виконання самостійної та індивідуальної роботи, модульну контрольну роботу.

Виконання модульної контрольної роботи здійснюється у режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на семінарських заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю подано у наступній таблиці

№ №	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів
1.	Відвідування лекційних занять	7*1= 7
2.	Відповіді на семінарських заняттях	4*4=16
3.	КМР	20
5.	Індивідуальна самостійна навчально-дослідницька робота	15
	Залік	40
	Підсумковий рейтинговий бал	100

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Підсумкова кількість балів (max – 100)	Оцінка за 4-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
--	----------------------------	-----------------------

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.05-05.01-035.00.1/Б /ОК14-2022
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 10

1 – 34	«незадовільно» (з обов'язковим повторним курсом)	F
35 – 59	«незадовільно» (з можливістю повторного складання)	FX
60 – 68	«достатньо»	E
69 – 74	«задовільно»	D
75 – 81	«добре»	C
82 – 89	«дуже добре»	B
90 – 100	«відмінно»	A

Порядок нарахування рейтингових показників успішності

Рівень	Бали за 100-бальною системою	Критерії оцінювання відповіді	
		Теоретичні знання	Вміння
Початковий рівень знань «2» (рецептивно-продуктивний)	0-25 балів без права перескладання (для екзаменів та заліків)	Студент за допомогою викладача розпізнає визначення основних термінів на побутовому рівні, однослівно („так” чи „ні”) відповідає на конкретні запитання.	Студент намагається відповідати, однак потребує постійної консультації та контролю з боку викладача. За допомогою викладача намагається пояснити з наукової точки зору явища оточуючої дійсності.
	26-49 балів	Студент за допомогою викладача однослівно відповідає на запитання, відтворює незначну частку питання в тому вигляді і в тій послідовності, у якій воно було розглянуте на лекції або консультації.	Студент вміє при постійному контролі і допомозі викладача відповісти на поставлені питання.
	50-59 балів	Студент з помилками характеризує окремі поняття та явища загального мовознавства та порівняльної типології. Володіє матеріалом на рівні	Студент вміє при постійному контролі і допомозі викладача визначити тему та основні поняття, що пояснюють описане

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.05-05.01-035.00.1/Б /ОК14-2022
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 11

Рівень	Бали за 100-бальною системою	Критерії оцінювання відповіді	
		Теоретичні знання	Вміння
		окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.	явище.
Середній рівень знань «3» (репродуктивний)	60-65 балів	Студент володіє матеріалом на початковому рівні, значну частину матеріалу відтворює на продуктивному рівні: за допомогою викладача відтворює словами, близькими до тексту лекції, визначення основних термінів, принципів; частково відтворює текст підручника; у процесі відповіді допускає окремі видозміни навчальної інформації; ілюструє відповіді прикладами, що були наведені на консультації.	Студент вміє з допомогою викладача визначити тему та основні поняття, що пояснюють описане явище та навести приклади методів та методик для його дослідження.
	66-70 балів	Студент за допомогою викладача дає правильне визначення окремих понять загального мовознавства та порівняльної типології; відтворює всю тему або її основну частину, ілюструючи відповідь власними прикладами.	Студент вміє правильно використовувати наукові поняття та терміни, визначити тему, основні поняття та закономірності, що пояснюють описане явище, підібрати адекватні методи та технології для його дослідження та описати їх результати.
	71-73 балів	Студент за допомогою викладача свідомо відтворює тему лекції, ілюструючи її власними прикладами; розкриває суть	Студент вміє правильно використовувати терміни, визначити тему, основні поняття

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.05-05.01-035.00.1/Б /ОК14-2022
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 12

Рівень	Бали за 100-бальною системою	Критерії оцінювання відповіді	
		Теоретичні знання	Вміння
		значущих понять, процесів та явищ, допускаючи у відповідях незначні неточності; намагається застосувати окремі прийоми логічного мислення (порівняння, аналіз, висновок).	та закономірності, що пояснюють описане явище, підібрати адекватні методи для його дослідження зробити якісний аналіз результатів дослідження та частково узагальнити результати.
<i>Достатній рівень знань «4» (конструктивно варіативний)</i>	74-80 балів	Студент без помилок відтворює зміст питання, наводячи власні приклади; правильно розкриває суть понять, прийомів, методів та технологій.	Студент здатний дати пояснення прикладам значущих для предмету процесів та явищ, підібрати методи та провести дослідження, описати отримані результати. Самостійно навести приклади схожих явищ та дати їм узагальнююче пояснення.
	81-85 балів	Студент володіє навчальною інформацією, вміє зіставляти, узагальнювати та систематизувати інформацію під керівництвом викладача; аргументовано відповідає на поставлені запитання і намагається відстояти свою точку зору.	Студент здатний дати лінгвістичне пояснення прикладам відповідних процесів та явищ, підібрати методи та провести дослідження, описати отримані результати. Самостійно навести приклади схожих явищ та дати їм узагальнююче пояснення. При потребі звертаючись до викладача може визначити окремі

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.05-05.01-035.00.1/Б /ОК14-2022
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 13

Рівень	Бали за 100-бальною системою	Критерії оцінювання відповіді	
		Теоретичні знання	Вміння
			шляхи корекції або розвитку описаного явища чи лінгвістичної ситуації.
	86-89 балів	Студент вільно володіє вивченим обсягом навчального матеріалу, наводить аргументи на підтвердження своїх думок, використовуючи матеріали власних спостережень та проведених досліджень; може за допомогою викладача відповідати на питання, що потребують знання кількох тем.	Студент здатний дати пояснення прикладам загальнолінгвістичних та дисциплінарних процесів та явищ, підібрати методи та провести дослідження, описати отримані результати. Самостійно навести приклади схожих явищ та дати їм узагальнююче пояснення. При потребі звертаючись до викладача може визначити окремі шляхи корекції або розвитку описаного явища чи лінгвістичної ситуації. При виконанні завдання може поєднувати знання з кількох тем.
Високий рівень знань «5» (творчий)	90-93 балів	Студент вільно володіє темою, має ґрунтовні знання з дисципліни; вільно відповідає на запитання, що потребують знання кількох тем; оцінює окремі нові факти, явища; судження логічні й достатньо обґрунтовані; узагальнює і систематизує матеріал у	Студент виявляє початкові творчі здібності: уміє працювати зі спеціальною літературою (наукові журнали тощо); знаходить джерела інформації та самостійно

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.05-05.01-035.00.1/Б /ОК14-2022
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 14

Рівень	Бали за 100-бальною системою	Критерії оцінювання відповіді	
		Теоретичні знання	Вміння
		межах навчальної теми; самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності.	використовує їх відповідно до цілей, які поставив викладач, свою відповідь ілюструє схемами, прикладами з життя; проводить самоперевірку виконаної роботи; може з неповним обґрунтуванням пояснити виконання завдань підвищеного (комбінованого) рівня.
	94-97 балів	Студент вільно висловлює власні думки; без допомоги викладача знаходить джерела інформації і використовує одержані відомості відповідно до мети та завдань власної пізнавальної діяльності.	Використовує набуті знання в нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує особисту життєву позицію, узгоджуючи її з загальнолюдськими цінностями.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.05-05.01-035.00.1/Б /ОК14-2022
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 15

Рівень	Бали за 100-бальною системою	Критерії оцінювання відповіді	
		Теоретичні знання	Вміння
<i>Високий рівень знань «5» (творчий)</i>	98-100 балів	Студент виявляє особливі творчі здібності, глибоко розуміє суть лінгвістичних процесів та явищ; подає ідеї згідно з вивченим матеріалом, робить творчо обґрунтовані висновки; вміє аналізувати і систематизувати матеріали власних досліджень; визначає порядок особистої навчальної діяльності, самостійно оцінює її результати. Активно займається науково-дослідною роботою.	Студент самостійно розвиває власні обдарування і нахили, вміє самостійно здобувати знання, визначати шляхи її розв'язання; вести дискусію з конкретного питання; проводити дослідження високої складності.

ОРІЄНТОВНІ ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ

1. Сутність понять «комп'ютерна лінгвістика» та «корпусна лінгвістика».
2. Об'єкт, предмет і завдання комп'ютерної та корпусної лінгвістики. Зв'язок із математичними та лінгвістичними дисциплінами.
3. Місце комп'ютерної та корпусної лінгвістики у сучасному мовознавстві.
4. Нагальні питання комп'ютерної та корпусної лінгвістики у східній та західній лінгвістичних традиціях.
5. Методи і методика комп'ютерної та корпусної лінгвістики.
6. Поняття лінгвістичної моделі. Вимоги до моделі.
7. Особливості лінгвістичної моделі.
8. Поняття мислення. Структури знань (фрейм, сценарій, скрипт, семантична сітка).
9. Міжнародні проєкти Wordnet та Framenet.
10. Параметри корпусу текстів.
11. Типологія корпусів.
12. Типи корпусної розмітки. Вимоги до корпусної розмітки.
13. Етапи створення корпусу.
14. Стандартизація та актуалізація даних корпусу.
15. Особливості та сфери використання лінгвістичних корпусів.
16. Переваги та недоліки застосування конкордансів.
17. Лінгвістичні дослідження на матеріалі корпусів.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.05-05.01- 035.00.1/Б /ОК14-2022
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 16

18. Комп'ютерні лінгвістичні системи (на вибір — системи комп'ютерного перекладу, комп'ютерні словники, пошукові системи, системи редагування, навчальні системи).
19. Особливості автоматичного перекладу.
20. Історія розвитку комп'ютерної лінгвістики.
21. Історія розвитку корпусної лінгвістики.
22. Використання конкордансів та корпусних технологій у сучасних лінгвістичних дослідженнях
23. Конкорданс у системі вивчення значення слова.
24. Створення електронних лінгвістичних словників і корпусів.
25. Лінгвістичне програмне забезпечення.
26. Особливості укладання конкордансу розміченого тексту.
27. Автоматизований конкорданс та його особливості.
28. Сучасні лінгвістичні технології і системи.
29. Лінгвістичний корпус як новітній інформаційно-дослідницькій інструментарій сучасної лінгвістики.

13. Рекомендована література

Базова література:

1. Bolshakov I.A., Gelbukh A. Computational linguistics: models, resources, applications. Mexico. Instituto Politecnico Nacional. 2001. 193 p.
2. Biber D., Reppen R. English corpus linguistics. Cambridge University Press. 2015. 642 p.
3. Lüdeling A., Kytö M. Corpus linguistics: an international handbook. Walter der Gruyter. Berlin. New York. 2008. 1402 p.

Додаткова:

1. Волошин В.Г. Комп'ютерна лінгвістика: Навч. посібник. Суми: Університетська книга, 2004.
2. Дарчук Н. П. Комп'ютерна лінгвістика (автоматичне опрацювання тексту): підручник. К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2008.
3. Карпіловська Є. А. Вступ до комп'ютерної лінгвістики. Донецьк: Юго-Восток, 2003.
4. Лук'янчук С. Комп'ютерна модель парадигматичних класів дієслів // Українське мовознавство. 2000. Вип. 22. С. 82-85.
5. Пещак М. М. Нариси з комп'ютерної лінгвістики. Ужгород: Видавництво закарпаття, 1999. 200 с.
6. Bolshakov, Igor. A., Gelbukh Alexander Computational Linguistics. Models, Resources, Applications. México, 2004.
7. The Oxford Handbook of Computation Linguistics / ed. by Ruslan Mitkov. Oxford Un-ty Press, 2003.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.05-05.01- 035.00.1/Б /ОК14-2022
	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк 18 / 17</i>

*Індекс структурного підрозділу відповідно до наказу ректора «Про індексацію структурних підрозділів Державного університету «Житомирська політехніка» (наприклад, 22.06).

** Індекс освітньої програми відповідно до наказу ректора «Про індексацію освітніх програм Державного університету «Житомирська політехніка» (наприклад, 122.00.1/Б).

*** Шифр освітньої компоненти в освітній програмі (наприклад, ОК1).